

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

**Національний університет «Чернігівська політехніка»**

**Навчально-науковий інститут архітектури, дизайну та геодезії**



**ЗАТВЕРДЖУЮ**

Ректор

\_\_\_\_\_ О.О. Новомлинець

" \_\_\_\_ " \_\_\_\_\_ 2021 р.

**ПРОГРАМА**

**вступних випробувань (творчих конкурсів)  
з академічного рисунку та креслення  
для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра  
за спеціальностями:  
191 «Архітектура та містобудування» (ОПП «Архітектура та  
містобудування»);  
022 «Дизайн» (ОПП «Дизайн середовища»)**

**Чернігів 2021**

Програму творчого конкурсу розроблено комісією з проведення творчого конкурсу з рисунку та креслення для вступу на навчання для здобуття освітнього ступеня "бакалавр" за спеціальностями 191 "Архітектура та містобудування" та 022 "Дизайн".

Укладачі:

Савченко О.В., д.т.н., доцент, зав. кафедри архітектури та дизайну середовища;

Прибителько І.О., к.т.н., доцент, зав. кафедри технологій зварювання та будівництва;

Морозова Г.О., викладач кафедри технологій зварювання та будівництва;

Барбаш М.І., ст. викладач кафедри технологій зварювання та будівництва;

Павленко В.В., Народний архітектор України, ст. викладач кафедри архітектури та дизайну середовища

Затверджено на засіданні кафедри архітектури та дизайну середовища  
27 січня 2021 р., протокол № 07

Зав. кафедри \_\_\_\_\_ (Савченко О.В.)

## **ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ**

Для конкурсного відбору вступників до Національного університету "Чернігівська політехніка" для здобуття ступеня бакалавра за спеціальностями 191 "Архітектура та містобудування" та 022 "Дизайн" як для таких, що входять до Переліку спеціальностей, прийом на навчання за якими здійснюється з урахуванням рівня творчих та/або фізичних здібностей вступників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15 жовтня 2015 року №1085, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 04 листопада 2015 року за №1351/27796, використовуються результати творчих конкурсів з рисунку та креслення, які передбачають перевірку та оцінювання творчих здібностей вступника.

Творчий конкурс проводиться за один день у вигляді двох випробувань – з академічного рисунку архітектурної деталі (гіпсової голови) та креслення по три астрономічні години кожне з перервою між ними від 45 до 60 хвилин, від 15 до 30 хвилин додається на організаційну роботу. Творчий конкурс з рисунку проводиться у групі не більше 10 чоловік на одну постановку.

## **ПРОГРАМА ТВОРЧОГО КОНКУРСУ З РИСУНКУ**

### **Мета творчого конкурсу**

Творчий конкурс з рисунку при прийомі на навчання для здобуття ступеня бакалавра за спеціальностями 191 "Архітектура та містобудування" та 022 "Дизайн" проводиться з метою розкриття творчого потенціалу абітурієнтів та визначення їх можливості засвоювати відповідну фахову навчальну програму та успішно опанувати освітньо-професійну програму підготовки бакалаврів за спеціальностями 191 "Архітектура та містобудування" та 022 "Дизайн" у цілому.

### **Вимоги до здібностей та підготовки вступників**

Вступник повинен мати необхідне для архітектора і дизайнера розвинуте об'ємно-просторове мислення, здатність запам'ятовувати і фіксувати зорові враження.

У частині образотворчої грамотності вступник повинен знати:

- закономірності побудови основних геометричних форм;
- композиційні закономірності;
- закони лінійної перспективи для відображення тривимірного світу на двомірній площині;
- основи відображення світлотіньових співвідношень.

## **Задачі творчого конкурсу**

Головна задача творчого конкурсу з рисунку – перевірка образотворчих здібностей вступників. Також творчий конкурс спрямований на перевірку підготовленості вступників до процесу навчання, тобто перевірку наявності відповідних умінь та навичок, які забезпечують реалізацію образотворчих здібностей у навчальному процесі. Під час творчого конкурсу визначаються:

- наявність у вступників основ візуальної графічної культури, специфічного фахового сприйняття об'ємно-просторового оточення;
- рівень сформованості об'ємно-просторового мислення;
- рівень основних навичок графічного зображення (уміння скомпонувати рисунок, передати відповідні пропорції, засобами штрихування передати світлотіньові градації, тональні відношення, форму, фактуру, матеріальність елементів постановки, домогтися певної тональної завершеності).

## **Форма та умови проведення творчого конкурсу з рисунку**

Творчий конкурс з рисунку проводиться у формі рисування олівцем з натури гіпсової голови класичної скульптури на тлі монохромної драпіровки.

Творчий конкурс з рисунку проводиться в аудиторіях, обладнаних мольбертами, стільцями та столом із постановкою.

Рисунок виконується на аркуші паперу формату А3 графітними олівцями. Строк виконання – 3 академічні години.

## **Загальні вимоги до роботи вступника**

1. Повністю виконати передбачений завданням графічний об'єм за відведений для проведення творчого конкурсу час.
2. Правильно скомпонувати зображення на аркуші паперу.
3. Виявити особливості побудови об'ємів гіпсової голови та пропорційні співвідношення її частин, передати тональні характеристики, фактуру і матеріальність, урахувати повітряну та лінійну перспективу, правильно побудувати форму та деталі постановки, виявити співвідношення світла та тіні, матеріалу та фактури засобами конструктивно-тональної побудови.
4. Виконати роботу графічно грамотно, переконливо, прорисувати деталі та узагальнити рисунок.

## **Методичні рекомендації до виконання роботи**

Творчий конкурс з рисунку визначає, з одного боку, рівень фахового мислення, чуттєвого і раціонального пізнання об'ємно-просторового оточення, з

іншого боку – рівень умінь та навичок використання графічних засобів для самовираження та самореалізації творчих задумів. Процес виконання творчого конкурсного завдання з рисунку передбачає встановлення постійного і дуже тонкого візуального і понятійного зв'язку між натурним об'єктом (натюрмортом) і тим, хто його відображає на картинній площині, між усіма елементами натури і рисунку. Такий зв'язок забезпечується знанням і умінням використовувати графічні засоби виразності для виконання поставлених задач.

У процесі роботи над завданням необхідно враховувати:

- вибір точки зору, урівноважене зображення на аркуші заданого формату;
- послідовність виконання всіх етапів рисунка в цілому, а не окремих зображуваних елементів;
- визначення місцеположення лінії горизонту;
- дотримання основних пропорцій всіх частин гіпсової голови;
- виявлення об'ємів за допомогою світлотіньових градацій з дотриманням тонального масштабу, передачі світлових рефлексів, власних і падаючих тіней.

**Критерії оцінювання підготовленості вступників на творчому конкурсі з рисунку для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра за спеціальностями 022 "Дизайн" та 191 "Архітектура та містобудування"**

Оцінка складається з таких компонентів:

### **1. Компонування (0...20)**

16-20 балів – вдале розташування об'єкта, в аркуші присутня рівновага;

8-15 балів – незначні похибки;

0-7 балів – відсутність рівноваги, зображення виходить за рамки формату, або дуже мале.

### **2. Пропорції (0...20)**

16-20 балів – пропорції предметів відповідають дійсності;

8-15 балів – наявні похибки;

0-7 балів – в роботі повний безлад, пропорції предметів не відповідають дійсності.

### **3. Перспектива (0...20)**

16-20 балів – рисунок побудовано згідно із законами перспективи, відчувається простір;

8-15 балів – недоліки в побудові;

0-7 балів – відсутність побудови перспективи.

### **4. Тональні відношення (0...20)**

16-20 балів – в рисунку є чітка градація тону від темного до світлого;

8-15 балів – незначні порушення, один тон попадає в інший;

0-7 балів – відсутність тональних відношень, робота сіра, невиразна.

### **5. Світлотінь (0...20)**

16-20 балів – у предметах відчувається об'єм, просліджується світло, напівсвітло, напівтінь, тінь, рефлекс, падаючі тіні;

8-15 балів – помилки у передачі світлотіні;

0-7 балів - відсутність об'єму, зображення площинне.

### **6. Конкретизація (0...20)**

16-20 балів – приділена достатню увагу до деталей;

8-15 балів – невеликі недоліки, недостатньо прорисовані деякі деталі;

0-7 балів – відсутність деталей.

### **7. Індивідуальний підхід (0...20)**

16-20 балів – відчувається авторський підхід у виконанні роботи,;

8-15 балів – робота виконана автоматично, без індивідуальних особливостей;

0-7 балів – відсутність смаку у роботі.

### **8. Володіння матеріалом (0...20)**

16-20 балів – майстерне володіння олівцем, використання олівців різної тональності, робота чиста, акуратне виконання штрихування, чіткі лінії;

8-15 балів – робота виконана правильно з незначними помарками;

0-7 балів – нерозуміння у виконанні роботи, штрихи хаотичні, робота брудна.

### **9. Узагальнення (0...20)**

16-20 балів – виділення в роботі головного, другорядного, плановість;

8-15 балів – не дуже чітке розмежування планів;

0-7 балів – відсутність плановості.

### **10. Завершеність (0...20)**

16-20 балів – робота має завершений вигляд;

8-15 балів – окремі ділянки роботи не завершені;

0-7 балів – більша частина роботи не виконана, робота виглядає незакінченою.

Результати творчого конкурсу оцінюються за шкалою до 200 балів. Характеристика роботи вступника згідно із загальною оцінкою в балах:

– **оцінка 185...200 балів** – робота відповідає всім загальним вимогам до робіт вступників і виконана на 80-100 %;

– **оцінка 155...184 бали** – у роботі є незначні відхилення від загальних вимог, непереконливість композивання, не зовсім точні пропорції, незначні порушення в деталях та передачі світлотіньових співвідношень, і робота виконана на 60-80 %;

– **оцінка 124...154 бали** – робота з помилками в композиванні, з порушеннями в пропорціях, моделюванні, неточностями в деталях і виконана на 50-60 %;

– **оцінка 100...123 бали** – робота зі значними помилками в компонуванні, пропорціях, моделюванні, в якій не прорисовані деталі, рисунок не узагальнений, і робота виконана менше ніж на 50 %.

Роботи із загальною оцінкою менше 100 балів до конкурсу не допускаються.

Специфіка проведення та оцінювання творчих робіт полягає в тому, що протягом вступного випробування з кожної дисципліни виконується одне завдання, результатом якого повинна бути завершена творча робота за відносно короткий час, отже перевіряється також здатність вступника мобілізувати творчі здібності у незвичних умовах, не звертати уваги на сторонні чинники, розраховувати час.

## **ПРОГРАМА ТВОРЧОГО КОНКУРСУ З КРЕСЛЕННЯ**

Вступне випробування (творчий конкурс) з креслення має за мету виявити вміння абітурієнта використовувати правила і способи виконання креслень, потрібних для практичної та творчої діяльності, здатність до просторового мислення.

На іспиті абітурієнтам пропонується виконати задачу за індивідуальним варіантом на побудову невідомої проєкції деталі або сукупності деталей та побудову аксонометрії.

Креслення виконується на аркуші формату А3 графітними олівцями. Тривалість іспиту – 3 години.

На іспиті з креслення вступник до Університету повинен виявити:

- знання методів проєкційного креслення;
- знання методів побудови і подачі аксонометричних зображень форм і предметів;
- вміння акуратно і правильно володіти креслярськими інструментами;
- знання елементарних правил оформлення креслень;
- вміння користуватися шрифтами.

### **Обсяг вимог**

Завдання полягає у викреслюванні контурів деталей та нанесенні розмірів згідно із заданим варіантом, побудові за двома заданими ортогональними проєкціями третьої проєкції, побудові аксонометрії заданої деталі, використанні шрифту для заголовка роботи.

### **Критерії оцінювання**

**Перший критерій** – правильність проєкційних зображень; до основних проєкційних помилок на кресленнях відносяться неправильне розташування

трьох проєкцій об'єкта, неточність зображення видимих і невидимих ліній, неповнота і неточність відповідності аксонометричного зображення і ортогональних проєкцій об'єкта, недотримання симетрії, нераціональний вибір виду аксонометричної проєкції.

**Другий критерій** – композиційні вимоги до роботи. На аркуші необхідно представити рівноважне розташування усіх елементів креслення, тобто елементи креслення повинні рівномірно заповнювати аркуш, не концентруючись до центру аркуша, не притискаючись до рамки і не збиваючись у будь-яку сторону. Ті ж вимоги відносяться до композиції заголовку. Рамка викреслюється обов'язково.

**Третій критерій** – якість виконання окремих елементів креслення на аркуші – це якість виконання ліній, спряжень, стрілок, цифр, літер. На кресленнях повинно бути чітко видно різницю між товщинами для трьох видів ліній: видимого контуру (основних), ліній невидимого контуру (у два рази тонше) і усіх інших ліній – осьових, розмірних, радіусів тощо. Оцінюється якість самих ліній – вони повинні бути з рівними краями, товщина ліній одного виду повинна бути однаковою по всьому полю креслення, перетини ліній в кутах та місцях стикування – чистими, з рівними кромками і гострими кутами, спряження – без видимих потовщень і уступів, а також помітних переломів, тонкі лінії – без розривів. Цифри і літери одного розміру повинні мати однакову висоту, з однаковими елементами, з правильними спряженнями і виконані в одному стилі. Стиль шрифту може бути довільним.

**Оцінка складається з таких компонентів:**

**1. Компонувка на аркуші формату А3 – оцінюється розміщення елементів креслення на аркуші в залежності від щільності графічного зображення:**

- 20 балів – без похибок;
- 19-16 балів – 1-2 похибки;
- 15-12 балів – 3-4 похибки;
- 10-0 балів – 5 і більше похибок.

**2. Геометрична побудова – оцінюється правильність побудови паралельних та перпендикулярних прямих на ортогональних проєкціях та в аксонометрії:**

- 60 балів – без похибок;
- 59-50 балів – 1-2 похибки;
- 49-40 балів – 3-4 похибки;
- 39-30 балів – 5-6 похибок;
- 29-0 балів – 7 і більше похибок.

**3. Правильність обраного методу проєціювання – оцінюється правильність вирішення завдання:**

- 60 балів – без похибок;
- 59-50 балів – 1-2 похибки;



49-40 балів – 3-4 похибки;  
39-30 балів – 5-6 похибок;  
29-0 балів – 7 і більше похибок.

**4. Об'єм виконаної роботи – оцінюється завершеність виконання елементів креслення та обох завдань в цілому:**

20 балів – без похибок;  
19-16 балів – 1-2 похибки;  
15-12 балів – 3-4 похибки;  
10-0 балів – 5 і більше похибок.

**5. Техніка виконання – оцінюється володіння технікою олівцевої графіки, якість нанесення прямих та кривих ліній. Правильність співвідношення товщин та насиченості ліній, культура графіки в цілому:**

40 балів – без похибок;  
39-30 балів – 1-2 похибки;  
29-20 балів – 3-4 похибки;  
19-10 балів – 5-6 похибок;  
9-0 балів – 7 і більше похибок.

Максимальна оцінка – 200 балів, роботи із загальною сумою балів менше 100 до конкурсу не допускаються.

## **СУМАРНА ОЦІНКА ЗА ТВОРЧИЙ КОНКУРС**

Оцінювання творчого конкурсу проводиться екзаменаційною комісією у складі не менше трьох викладачів НУ "Чернігівська політехніка", оцінка за роботу визначається як середнє арифметичне оцінок членів комісії. Сумарна оцінка за творчий конкурс визначається як середнє арифметичне оцінок за компонентами «рисунок» та «креслення».

Результати творчого конкурсу оприлюднюються на наступний день після проведення конкурсу. У випадку незгоди з результатами оцінювання творчого конкурсу вступник має право подати апеляцію у приймальну комісію в день оприлюднення результатів. Апеляції на результати вступних випробувань, проведених НУ «Чернігівська політехніка», розглядає апеляційна комісія, склад та порядок роботи якої затверджуються наказом ректора.

## ЛІТЕРАТУРА

1. Сухенко В. О. Рисунок: навчальний посібник /В. О. Сухенко. – К.: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури, 2004. – 184 с.
2. Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи з дисципліни "Рисунок, живопис, скульптура". Загальний курс академічного рисунку / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М.Бекетова : уклад.: П. В. Мирончик, В. П. Манохін, Н. С. Вінтаєва; – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. – 222 с.
3. Гілязова Н.М. Рисунок. Живопис. Навчальний посібник. – Івано-Франківськ: Симфонія-Форте, 2020. – 112 с.
4. Антонович Є.А., Шпільчак В.А. Малюнок і живопис: Методичні рекомендації. – К., 1990.
5. Ковальчук Т. М. Методичні вказівки до виконання завдань з натури геометричних тіл / Т. М. Ковальчук. – Макіївка : Донбаська національна академія будівництва та архітектури, 1999.
6. Ли Н.Г. Основы учебного академического рисунка: Учебник. – М.: Изд-во Эксмо, 2005. – 480 с.
7. Основы академического рисунка. 100 самых важных правил и секретов /авт. \_сост. М.В. Адамчик. — Минск: Харвест, 2010. — 128 с.
8. Рисование : полное руководство. Джованни Чиварди ; пер. с англ. Людмилы Лаврухиной. – 2-е изд. – М. : Манн, Иванов и Фербер. 2016. – 448 с.
9. Эндрю Лумис. Искусное рисование. Пер. с англ. Натальи Томашевской. – М.: ООО "Издательская группа "Азбука-Аттикус", 2015 г. – 159 с.
10. Барбер, Баррингтон. Рисуем карандашом : экспресс-курс / Баррингтон Барбер ;[пер. с англ. А. Захарова]. — Москва : Издательство «Э», 2017. – 208 с.
11. Учебный рисунок : Учеб. пособие / Редкол: О. А. Еремеев, В. А. Королев, Н. Н. Репин. – 2-е изд., доп. – М. : Изобраз. искусство, 1995. – 216 с.
12. Королев В. А. Материалы и техники рисунка /В. А. Королев. – М.: Изобразительное искусство, 1984. – 96 с.
13. Соловьева Б. А. Искусство рисунка /Б. А. Соловьева. – Л.: Искусство, 1989. – 256 с.
14. Кирцер Ю. М. Рисунок и живопись: практическое пособие /Ю. М. Кирцер. – М.: Высшая школа, 1992. – 270 с.
15. Беда Г. В. Основы изобразительной грамоты / Г. В. Беда. – М.: Просвещение, 1981. – 239 с.
16. Школа изобразительного искусства: В 10 вып. – М., 1987-1992.
17. Антонович Є.А., Васишин Я.В., Шпільчак В.А. Креслення: Навч. посібник /Заред. проф. Є.А.Антоновича. – Львів: Світ, 2006. – 2006. – 512 с.
18. Камінський В.П., Георгіївський О.В., Будасов Б.В. Будівельне креслення. 2007 рік. – 456 с.

19. Шевченко А.В. Інженерна графіка. Навчальний посібник для самостійної роботи студентів всіх форм навчання. : Навчальний посібник / А.В.Шевченко, С.І.Сухоруков, О.В.Ткаченко. – Вінниця : ВНТУ, 2009. – 174 с.
20. Кащенко О.В., Левіна Ж.Г., Ніколаєнко Т.П., Ботвіновська С.І., Вишневська О.В. Креслення: Навч. посібник. – К.: КНУБА, 2002. – 158 с.
21. Михайленко В.Є., Ванін В.В., Ковальов С.М. Інженерна графіка: Підручник /За ред. В. Є. Михайленка. – К.: Каравела, 2003. – 288 с.
22. Анисимов М.В., Анисимова Л.М. Креслення: Підручник. – К.: Вища шк., 1998. – 239 с.